

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2016. gada 20. aprīlis)

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 806/2014, lai izveidotu Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu

(CON/2016/26)

(2016/C 252/01)

Ievads un tiesiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2016. gada 20. janvārī saņēma Eiropas Savienības Padomes lūgumu sniegt atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 806/2014, lai izveidotu Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu⁽¹⁾ (tālāk tekstā – “ierosinātā regula”). 2016. gada 1. februārī ECB saņēma Eiropas Parlamenta lūgumu sniegt atzinumu par ierosināto regulu.

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 127. panta 4. punktā un 282. panta 5. punktā, jo ierosinātā regula ietver normas, kas ietekmē LESD 127. panta 5. punktā minēto Eiropas Centrālo banku sistēmas atbalstu sekmīgi īstenot politiku attiecībā uz finanšu sistēmas stabilitāti un LESD 127. panta 6. punktā minētos ECB uzdevumus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību. ECB Padome ir pieņēmusi šo atzinumu saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas Reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

1. Vispārīgi apsvērumi

- 1.1. Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēma (ENAS) ir trešais pīlārs, kas nepieciešams, lai pabeigtu banku savienību pēc Vienotā uzraudzības mehānisma (VUM) un Vienotā noregulējuma mehānisma (VNM) izveides. Tā kā jāaskaņo atbildība un kontrole, kopīga drošības tīkla noguldītājiem Eiropas līmenī izveidošana ir loģisks papildinājums, lai paaugstinātu atbildību par banku uzraudzību un noregulējumu līdz Eiropas līmenim. VUM un VNM esot pilnībā darboties spējīgiem, nacionālās iestādes lielā mērā vairs nekontrolē galvenos elementus, kuri nosaka, vai nacionālajai noguldījumu garantiju sistēmai (NGS) jāveic izmaksas apdrošinātajiem noguldītājiem vai jāpiedalās noregulējuma finansēšanā. Tādējādi atbildība par to, ka ir pietiekami finanšu līdzekļi, lai dotu pamatu visu noguldītāju pārliecībai un tādējādi nodrošinātu finanšu stabilitāti, būtu jāuzņemas tādā pašā līmenī un jāpaaugstina ENAS līmenī. Ierosinātajā regulē ņemts vērā Piecu priekšsēdētāju ziņojums⁽²⁾, kas aicināja izveidot ENAS. Kā norādīts ziņojumā, banku sistēma var būt patiesi vienota tikai tad, ja pārliecības par banku drošību līmenis ir vienādi augsts visās dalībvalstīs. ENAS arī nodrošinās ieguvumus, kas izriet no riska diversifikācijas, un iespējams labāk spēš izturēt satricinājumus, jo risks tiks sadalīts plašāk lielākam finanšu iestāžu kopumam, un tāpēc atsevišķiem izmaksu gadījumiem būs mazāk iespējams pārsniegt sistēmas iespējas.
- 1.2. ECB pilnībā piekrīt Komisijas viedoklim, ka noguldījumu aizsardzības vienota sistēma ir nepieciešams Banku savienības trešais pīlārs un ka tas ir vajadzīgs, lai vēl vairāk uzlabotu noguldītāju aizsardzību un stiprinātu finanšu stabilitāti, tādējādi veicinot Ekonomikas un monetārās savienības (EMS) padziļināšanos⁽³⁾.

⁽¹⁾ COM(2015) 586 galīgā redakcija.

⁽²⁾ Piecu priekšsēdētāju 2015. gada 22. jūnija ziņojums par “Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanu”, pieejams Komisijas interneta vietnē www.ec.europa.eu.

⁽³⁾ Sk. ECB ziņojumu “Finanšu integrācija Eiropā 2016”, Piecu priekšsēdētāju 2015. gada 22. jūnija ziņojums par “Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanu”, pieejams Komisijas interneta vietnē www.ec.europa.eu, ECB prezidenta *Mario Draghi* lekcija *Deutsche Bundesbank* organizētajā Eiropas Naudas un finanšu foruma (SUERF) konferencē Frankfurtē 2016. gada 4. februārī un ECB prezidenta *Mario Draghi* runa ECB Banku uzraudzības forumā Frankfurtē 2015. gada 4. novembrī, abas pieejamas ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu.

- 1.3. ECB atzinīgi vērtē to, ka ierosinātā regula nosaka pakāpenisku procesu iesaistīto NGS savstarpējas apdrošināšanas palielināšanai, lai beigās panāktu vienotu noguldījumu apdrošināšanas sistēmu, kas ierobežo saikni starp banku un tās izcelsmes valsti.
- 1.4. Kopumā ECB atzinīgi vērtē to, ka ierosinātā regula nosaka skaidru plānu un grafiku ar skaidri definētiem un ierobežotiem pārejas posmiem ceļā uz pilnvērtīgu ENAS. Pārāpdrošināšanas un līdzāpdrošināšanas posmi tādēļ jāuzskata par virzību uz pilnu apdrošināšanu, kuru paredzēts sākt 2024. gadā. Šī posmos sadalītā pieeja ņem vērā vajadzību panākt turpmāku progresu citās banku savienības jomās, kā arī EMS kopumā. Turklāt šādas pieejas mērķis ir nodrošināt, ka ir pietiekami daudz laika, lai pirms pilnas apdrošināšanas posma sākuma uzkrātu *ex ante* iemaksas visā banku savienībā. Visbeidzot vienlīdzīga attieksmi pret visām ar iesaistīto NGS saistītajām kredītiestādēm tiks nodrošināta, ņemot vērā iestādēm raksturīgus riskus attiecībā uz visām banku savienības kredītiestādēm tad, kad tiks noteiktas to attiecīgās iemaksas. Lai vēl vairāk pamatotu ENAS uzticamību un efektīvi pārrautu banku/valsts saikni nacionālajā līmenī, ne vēlāk kā pilnas apdrošināšanas posmā jāizveido fiskāli neitrāls kopējs publisks ENAS aizsargmehānisms.
- 1.5. Tomēr labi funkcionējošai banku savienībai bez ENAS izveidošanas nepieciešami vēl papildu pasākumi. Šajā nolūkā Komisijas paziņojumā “Ceļā uz banku savienības izveides pabeigšanu”⁽¹⁾ noteikta virkne pasākumu, kas vēl vairāk samazina riskus banku sektorā un izlīdzina konkurences apstākļus. Šajā sakarā ECB uzsver to, cik svarīgi ir pilnībā savlaicīgi īstenot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/49/ES⁽²⁾, kas ir ENAS nepieciešams priekšnosacījums, un tādēļ aicina attiecīgās dalībvalstis izpildīt šo pienākumu, cik vien ātri iespējams⁽³⁾, ECB atzinīgi vērtē un pilnībā atbalsta visus pārējos Komisijas paziņojumā izklāstītos riska samazināšanas pasākumus. Progress attiecībā uz šiem citiem pasākumiem jāsasniedz paralēli ENAS izveidei ne vien tāpēc, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, bet arī tāpēc, lai veicinātu finanšu integrāciju. Tomēr risinājums, kas pāreju no ENAS vienas fāzes uz nākošo padara atkarīgu no progresa attiecībā uz riska samazināšanu, var izraisīt kavēšanos. Ja tiek atbalstīta šāda uz nosacījumiem balstīta ENAS pakāpeniska ieviešana, jebkādi riska samazināšanas atskaites punkti ir precīzi jādefinē iepriekš, tiem jābūt objektīvi pārbaudāmiem, reāli sasniedzamiem un juridiski saistītiem ar posmu pārējam ENAS priekšlikumā. Lai nodrošinātu, ka ENAS netiek atlikta uz nenoteiktu laiku, atskaites punktu sarakstā būtu jāiekļauj vissvarīgākie elementi, kas vajadzīgi, lai turpmāk stiprinātu banku savienību. Šajā sarakstā galvenokārt būtu jāiekļauj jautājumi, kas nepārprotami pēc būtības saistīti ar ENAS, un nebūtu jāatsaucas uz notiekošām diskusijām, kuru termiņš ir neskaidrs.
- 1.6. Visbeidzot, ECB uzskata, ka var būt vajadzīgs ietekmes novērtējums attiecībā uz vissvarīgākajiem priekšlikuma elementiem, ņemot vērā ierosināto regulu un tās mijiedarbību ar Savienības tiesību aktiem, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/49/ES un Direktīvu 2014/59/ES⁽⁴⁾, kā arī Vienotā noregulējuma padomes lomu salīdzinājumā ar pašreizējām lēmumu pieņemšanas struktūrām, kas atbild par nacionālajām NGS.

2. Īpaši apsvērumi

2.1. Ierosinātās regulas mērķis

ECB atzinīgi vērtē to, ka ierosinātās regulas mērķis ir atbilst Direktīvai 2014/49/ES, papildinot tās principus un noteikumus⁽⁵⁾. NGS galvenais uzdevums saskaņā ar Direktīvu 2014/49/ES ir “aizsargāt noguldītājus pret kredītiestādes maksātnespējas sekām”⁽⁶⁾. Ierosinātā regula nosaka attiecības starp ENAS, Noguldījumu apdrošināšanas fondu (NAF) un NGS, nacionālajām sistēmām turpinot būt atbildīgām par kompensāciju izmaksu noguldītājiem. Ņemot vērā iepriekš minēto, ECB uzskata par vajadzīgu ierosinātās regulas tekstā nepārprotami precizēt, ka ENAS ir arī mērķis nodrošināt augstāko iespējamo noguldītāju aizsardzības līmeni visās banku savienības dalībvalstīs.

(1) COM(2015) 587 galīgā redakcija.

(2) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/49/ES (2014. gada 16. aprīlis) par noguldījumu garantiju sistēmām (OV L 173, 12.6.2014., 149. lpp.).

(3) Tiek sagaidīts, ka eurozonas dalībvalstis, kurās vēl nav veikta transpozīcija, to pabeigs līdz 2016. gada pirmā ceturkšņa beigām.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Direktīva 2014/59/ES, ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atveseļošanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012 (OV L 173, 12.6.2014., 190. lpp.).

(5) Sk. ierosinātās regulas 15. apsvērumu.

(6) Sk. Direktīvas 2014/49/ES 14. apsvērumu.

2.2. ENAS piemērošanas joma

ECB atzinīgi vērtē to, ka ierosinātā regula būtu jāpiemēro visām NGS, kas ir oficiāli atzītas dalībvalstīs, kas piedalās banku savienībā saskaņā ar Direktīvu 2014/49/ES⁽¹⁾, t. i., tiesību aktos noteiktajām NGS, līgumos noteiktajām NGS un institucionālām aizsardzības sistēmām, kā arī visām kredītiestādēm, kas saistītas ar šādām sistēmām. Tomēr visas kredītiestādes, kurām ir piekļuve ENAS resursiem, ir jāregulē un jāuzrauga, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013⁽²⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/36/ES⁽³⁾. Tas pilnībā saskan ar Piecu priekšsēdētāju ziņojuma ieteikumu, ka ENAS piemērošanas jomai jāsakrīt ar VUM piemērošanas jomu un ka uz risku balstītas iemaksas būtu jāmaksā visām iesaistītajām bankām dalībvalstīs. Faktiski tikai visaptverošs vienots noguldījumu aizsardzības režīms panāks vienlīdzīgu noguldītāju uzticības līmeni visā banku savienībā, tādējādi novēršot tirgus sadrumstalotību un konkurences kropļojumus.

2.3. ENAS pārvaldība

ECB atzinīgi vērtē to, ka ENAS pārvaldīs Vienotā neregulējuma padome. Ir svarīgi, ka ENAS administrē neatkarīga Savienības iestāde, kas ir pasargāta no politiskās ietekmes un nodrošinās piekļuvi NAF par vienlīdzīgiem noteikumiem visām NGS. Vienotā neregulējuma padomei vajadzētu gūt labumu no sinerģijas efekta, vienlaicīgi pārvaldot neregulējumu un noguldījumu apdrošināšanas fondus, jo īpaši spējot izmantot zināšanas, ko tā uzkrājusi, pildot savus neregulējuma uzdevumus, pārvaldot Vienoto neregulējuma fondu (VNF). Efektivitātes pieaugumu varētu sasniegt, jo abu fondu pārvaldīšana un ieguldījumi prasa līdzīgas zināšanas un pieredzi. Tomēr šo jauno uzdevumus efektīvai veikšanai var būt nepieciešama papildu resursu piešķiršana Vienotā neregulējuma padomei (sk. 2.9. punktu). Līdzekļi VNF un NAF ir skaidri jāiežīmē to attiecīgajiem mērķiem, novēršot risku, ka līdzekļi noguldījumu aizsardzībai tiek apvienoti un iespējams "iztērēti" neregulējuma mērķiem.

ECB atzinīgi vērtē ierosinātos pasākumus, ar kuriem ECB ir tiesīga iecelt pastāvīgo pārstāvi, kurš var piedalīties sanāksmēs visās Vienotā neregulējuma padomes sanāksmēs, tostarp ENAS plenārsēdē un kopīgajā plenārsēdē.

Visbeidzot ECB atzinīgi novērtē to, ka tikai nacionālās neregulējuma iestādes vai norīkotās iestādes ir ENAS lēmēj-institūciju dalībnieces. ENAS plenārsēdēs nebūs tieši iesaistīta neviena privāta struktūra, kura pārvalda nacionālo NGS. ECB atzinīgi vērtē šo ierobežojumu un atgādina, ka saskaņā ar definīciju, kas noteikta Direktīvas 2014/49/ES 2. panta 1. panta 18. apakšpunktā, tikai (valsts) norīkotās iestādes drīkst piedalīties neregulējuma kolēģijās. Faktiski, tā kā privātās struktūras, kas pārvalda NGS dažās dalībvalstīs pieder banku asociācijām, piešķirot tām piekļuvi konfidencialai informācijai par bankām, kas ir to konkurenti var radīt nopietnas komercnoslēpuma jautājumus.

2.4. Likvidācijas izmaksu samazināšana un ENAS izmantošanas kontrole

Aplūkojot neregulējuma procedūru, ja Direktīvā 2014/59/ES ir skaidri noteikts, ka neregulējuma iestādēm vajadzētu mēģināt samazināt neregulējuma izmaksas un novērst vērtības iznīcināšanu, iestāžu, kas ir atbildīgas par likvidāciju, vispārējam mērķim arī jābūt likvidācijas izmaksu samazināšanai, tādējādi arī nodrošinot, ka zaudējumi segtajiem noguldījumiem un līdz ar to NGS ir samazināti līdz minimumam. Lai sasniegtu šo mērķi, iestādēm, kas atbild par likvidāciju, būtu jāatļauj nodalīt nodrošinātos noguldījumus kopā ar dažiem citiem problēmās nonākušās kredītiestādes aktīviem un nodot tos privātā sektora pircējam. Šāda iegāde un pārņemšanas tipa darījums

⁽¹⁾ Sk. ierosinātās regulas 1. panta 3. punktu, ar ko groza 2. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 806/2014 (2014. gada 15. jūlijs), ar ko izveido vienādus noteikumus un vienotu procedūru kredītiestāžu un noteiktu ieguldījumu brokeru sabiedrību neregulējumam, izmantojot vienotu neregulējuma mehānismu un vienoto neregulējuma fondu, un groza Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV L 225, 30.7.2014., 1. lpp.), sk. arī Direktīvas 2014/49/ES 1. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunktu un 2. panta 1. punktu.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

daudzdos gadījumos var būt lētāks NGS nekā tikai izmaksājot garantētos noguldījumus likvidācijā. Tāpat ierosinātās regulas tekstā ir jāprecizē, vai ENAS finanšu resursi var tikt izmantoti, lai īstenotu alternatīvus pasākumus, kas pašlaik paredzēti Direktīvas 2014/49/ES 11. panta 6. punktā. Tā kā veids, kādā tiek veikts likvidācijas process, būs būtisks, lai aizsargātu NGS līdzekļus un tādējādi arī ENAS līdzekļus, ir svarīgi, ka Vienotā noregulējuma padomei ir iespēja realizēt zināmu kontroli pār nacionālo likvidācijas procedūru. Tādēļ līdzīgi kā ar Regulu (ES) Nr. 806/2014, kas paredz, ka Vienotā noregulējuma padome pārņem noregulējumu no nacionālajām noregulējuma iestādēm, ja ir jāizmanto VNF līdzekļi, Vienotā noregulējuma padomei ir jābūt iespējai ietekmēt likvidācijas procedūras, ja ir iespējams, ka būs vajadzīgi ENAS resursi. Tas nodrošinātu, ka kontrole pār likvidācijas procesu ir tieši saskaņota ar saistību, kas nāk no noguldījumu aizsardzības.

2.5. Uz risku balstītas iemaksas

ECB stingri atbalsta to, ka ierosinātā regula visā banku savienībā ievieš metodoloģiju uz risku balstītu iemaksu aprēķināšanai no līdzapdrošināšanas posma un ka tā norīko Vienotā noregulējuma padomi noteikt katras kredītiestādes iemaksu līmeni attiecībā pret visām citām iesaistītajām kredītiestādēm. Tas ir ļoti svarīgi, lai nodrošinātu, ka iemaksas tiek sadalītas taisnīgi un ENAS ir stabils finansējums. Riska pakāpe tiek noteikta saskaņā ar metodoloģiju, pamatojoties uz kritērijiem⁽¹⁾, kas noteikti ierosinātajā 74.c pantā. Šādi riska pakāpes noteikšanai jāņem vērā iestāžu specifisko risku attiecībā pret visām citām kredītiestādēm banku savienībā. Salīdzinot šos riskus visā banku savienībā un uz šī pamata pielāgojot attiecīgās iemaksas, tiek palīdzēts izveidot pareizos stimulus uzņēmējdarbības lēmumu pieņemšanai un ierobežota izvairīšanās no iemaksu veikšanas un morālā kaitējuma riskus. Tas ir svarīgi, lai mazinātu bažas, ka daži banku sektori, iespējams, varētu "subsīdēt" citus banku sektorus.

Svarīgs jautājums, kas jāapsver, būs tas, vai, un, ja tā, cik lielā mērā uz risku balstītai pieejai, ar kuru nosaka iemaksu apmēru, vajadzētu atspoguļot arī iespējamība, ka jāiedarbina noguldījumu apdrošināšana kredītiestādē, un jo īpaši iespējamība, ka kredītiestādi būtu, jālikvidē pretstatā noregulēšanai.

Turklāt, lai nodrošinātu juridisko noteiktību, ierosinātajā regulā jānosaka, kā tiks izmantotas iemaksas, kas dažās dalībvalstīs ir savāktas virs obligātajām prasībām 0,8 % no segtajiem noguldījumiem līmenī.

2.6. ECB loma, nosakot ex ante iemaksu kopējo summu katrai iesaistītajai NGS

ECB atzinīgi vērtē to, ka ierosinātā regula paredz, ka katru gadu pārāpdrošināšanas un līdzapdrošināšanas periodā Vienotā noregulējuma padome apspriedīsies ar ECB un nacionālo kompetento iestādi pirms tā noteiks katras NGS ex ante iemaksu kopējo summu, ko tā var prasīt no kredītiestādēm, kas saistītas ar attiecīgo NGS. Šādas regulāras konsultācijas atspoguļo uzraudzības iestāžu zināšanas attiecībā uz iestāžu riska novērtēšanu un ļauj ECB un nacionālajām kompetentajām iestādēm nodrošināt, ka iemaksu aprēķināšanas un iekasēšanas procedūra neapdraud iemaksas veicošo kredītiestāžu stabilitāti.

2.7. Līdzekļu izmantošana

ECB atzinīgi vērtē to, ka ierosinātā regula prasa līdzekļu izmantošanu ne tikai izmaksām, bet arī tad, ja jebkurā no trīs ENAS posmiem notiek noregulējums. Tas ir svarīgi, lai veicinātu noregulējumu, kas daudzu grūtībās nonākušu vai iespējams grūtībās nonākušu banku gadījumā var būt sabiedrības interesēs, un līdz ar to vēlāmais risinājums pretstatā maksātnespējai. Tas ir saskaņā arī ar Direktīvu 2014/49/ES un Regulu (ES) Nr. 806/2014, kas nosaka, ka NGS atbildība ir nodrošināto noguldījumu līmenī ar nosacījumu, ka noguldītāji joprojām var piekļūt saviem noguldījumiem un ka līdzdalība noregulējuma finansēšanā nepārsniedz zaudējumus, kas NGS būtu radušās maksātnespējas gadījumā.

Tomēr ierosinātajā regula ir skaidri jānosaka, vai noguldījumu atlikums virs EUR 100 000, kas ir uz laiku aizsargāti no 3 līdz 12 mēnešiem saskaņā ar tiesību aktiem attiecīgajā dalībvalstī, kā atļauts Direktīvas 2014/49/ES 6. pantā, ir jāsedz ENAS.

⁽¹⁾ Tie ir: a) iestādes zaudējumu absorbēšanas spēju līmenis; b) iestādes spēja izpildīt savas īstermiņa un ilgtermiņa saistības; c) iestādes finansējuma avotu stabilitāte un dažādība un tās neapgrūtinātie augsti likvidie aktīvi; d) iestādes aktīvu kvalitāte; e) iestādes biznesa modelis un vadība; f) pakāpe, kādā ir apgrūtināti iestādes aktīvi.

2.8. ENAS pienākums attiecībā pret NGS daļējā un pilnīgā apdrošināšanas posmā

ENAS izveidošana atvieglos NGS piekļuvi papildu finanšu resursiem, sākotnēji izmantojot pārāpdrošināšanu un līdzāpdrošināšanu, un šim nolūkam resursi tiks pakāpeniski izveidoti NAF. Vēlākais 2024. gadā visas iemaksas, kas savāktas no kredītiestādēm, kas saistītas ar NGS, būtu jānovirza tieši ENAS. Tomēr saskaņā ar Direktīvu 2014/49/ES nevis ENAS vai NAF, bet gan nacionālās sistēmas joprojām ir pilnībā atbildīgas par noguldītāju kompensācijas prasībām. Tāpēc pilnas apdrošināšanas stadijā ierosinātajai regulai būtu skaidri jānosaka juridisks pienākums ENAS vai NAF atbilst visām līdzekļu vajadzībām, kas saistītas ar noguldītāju prasībām pēc tam, kad noticis gadījums, par kuru nacionālā NGS paziņojusi saskaņā ar 41.h panta 2. punktu. ECB saprot, ka šāds pienākums ENAS paredzēts 41.h pantā 1. punktā, kurā teikts, ka "ENAS pilnībā apdrošina iesaistītās NGS". Tomēr skaidram juridiskam pienākumam būtu nepieciešams 41.m panta 2. punkta skaidrojums, lai nodrošinātu, ka paredzētās *pro-rata* izmaksas vairāku vienlaicīgu izmaksas notikumu gadījumā attiecas tikai uz tūlīt pieejamo finanšu līdzekļu sadali, t. i., ENAS netiek atbrīvota no pienākuma attiecībā uz NGS, lai pilnībā segtu visus NGS izdevumus pēc *ex post* iemaksu savākšanas un/vai alternatīvo finansējuma līdzekļu izmantošanas. Vēl svarīgāk tas pats juridiskais pienākums, lai gan tikai attiecībā uz konkrēto daļu, kas ir līdzāpdrošināta, ir jāpiemēro arī ENAS pienākumiem pret NGS līdzāpdrošināšanas posmā. Tas arī apstiprina vajadzību pēc fiskāli neitrāla publiska aizsargmehānisma. Visbeidzot laiks Vienotā noregulējuma padomes lēmuma pieņemšanai par pieejamiem finanšu līdzekļiem saskaņā ar 41.m panta 2. punktu būtu jāsamazina, jo sagaidāms, ka NGS izmaksās kompensācijas noguldītājiem septiņu darbdienu laikā⁽¹⁾.

2.9. Izslēgšana no ENAS apdrošināšanas

Procedūra NGS izslēgšanai no ENAS apdrošināšanas noteikta 41.i pantā. Saskaņā ar šo procedūru Komisija pēc savas iniciatīvas vai pēc Vienotā noregulējuma padomes vai iesaistītās dalībvalsts lūguma var nolemt, ka: a) NGS nav izpildījusi pienākumus saskaņā ar ierosināto regulu vai Direktīvas 2014/49/ES 4., 6., 7. vai 10. pantu; vai b) NGS, attiecīgā administratīvā iestāde Direktīvas 2014/49/ES 3. panta izpratnē vai jebkura cita attiecīgā dalībvalsts iestāde, attiecībā uz konkrētu ENAS seguma pieprasījumu, rīkojusies tādā veidā, kas ir pretrunā ar patiesas sadarbības principu, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 4. panta 3. punktā.

ECB atbalsta to, ka ierosinātā regula paredz drošības pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt, ka visas NGS pilda savus pienākumus saskaņā ar jauno regulējumu, ievērojot Direktīvas 2014/49/ES nacionālos īstenošanas pasākumus. Tas ir svarīgi, lai novērstu izvairīšanās no iemaksu veikšanas un morālā kaitējuma riskus. Tomēr ņemot vērā, cik liela ir šī sankcija un iespējamās sekas attiecībā uz noguldītājiem, nacionālās NGS izslēgšana būtu izvērtējama tikai tad, ja tā ir samērīga ar izdarīto pārkāpumu un piemērota pēc tam, kad attiecīgā NGS nav īstenojusi pagaidu izpildes darbības iepriekš noteiktajos termiņos saskaņā ar procedūrām, kas izveidotas saskaņā ar ierosināto regulu. Pārkāpumi, kas izraisa izslēgšanu, jānosaka precīzāk, lai uzlabotu juridisko noteiktību. Pārējas sankcijas, t.sk. soda naudas, jāuzskata par mazāk nozīmīgiem pārkāpumiem. Turklāt gadījumā, ja pieņemts lēmums par izslēgšanu, jābūt pienācīgam mehānismam, lai nodrošinātu, ka vispārējais mērķis nodrošināt visu garantēto noguldījumu pienācīgu aizsardzību tiek pilnībā ievērots jebkurā laikā. Tas ir īpaši svarīgi pilnas apdrošināšanas stadijā, kad visas no iesaistītajām kredītiestādēm savāktās iemaksas tiks nodotas tieši ENAS, lai nodrošinātu to, ka noguldītāji nav sliktākā situācijā attiecībā uz noguldījumu aizsardzību, salīdzinot ar situāciju, kurā viņu NGS nebija ENAS daļa un visi ieguldījumi tika uzkrāti nacionālajā līmenī.

Šajā kontekstā jāapsver vairāki risinājumi. Piemēram, izslēgtas NGS iemaksas varētu paturēt NAF un noguldījumi, kas tika turēti datumā, kurā NGS tiek izslēgta, varētu joprojām būt apdrošināti ENAS, nodrošinot, ka noguldītāji ir tieša juridiskā prasība pret ENAS. Alternatīvi ierosinātā regula varētu paredzēt metodoloģiju un procedūru, saskaņā ar kuru līdzekļi, kas savākti no kredītiestādēm, kas saistītas ar izslēgto NGS, tiks atļūdzināti šai NGS pēc tās izslēgšanas. Jebkurā no šiem scenārijiem summas, kas jāatmaksā vai ir pieejamas, lai apmierinātu tiešas prasības, ir jāierobežo, lai tās būtu saskaņā ar izslēgšanas klauzulas mērķi. Ierosinātajā regulā būtu jāsniedz precīzi norādījumi par kompensāciju izmaksas procedūru, tostarp grafiku un atmaksājamo summu aprēķināšanas

⁽¹⁾ Ņemot vērā pārējas noteikumus, kuru termiņš beidzas, sākoties pilnas apdrošināšanas posmam.

metodiku. Šī metodoloģija varētu balstīties, piemēram, uz metodoloģiju, kuru piemēro, lai iemaksu repatriēšanu uz NGS saskaņā ar ierosināto regulu, ja tiek izbeigta ciešas sadarbības vienošanās starp ECB un ārpus eurozonas dalībvalstīm kompetentajām iestādēm VUM ietvaros⁽¹⁾. Tāpat attiecīgajai iestādei – ja netiek izvēlēta atmaksas iespēja – būtu jābūt tiesībām pieprasīt līdzekļus no NAF, lai piedalītos noregulējuma darbībā saskaņā ar Direktīvu 2014/59/ES⁽²⁾, ja pieņemts lēmums par to, ka kredītiestāde ir nokļuvusi grūtībās vai iespējams nokļūst grūtībās.

Ierosinātās regulas apsvērumi⁽³⁾ norāda, ka patiesas sadarbības princips, kā noteikts LES 4. panta 3. punktā, attiecas uz visām attiecīgajām personām, struktūrām un iestādēm, kas iesaistītas ierosinātās regulas piemērošanā. Tomēr, lai nodrošinātu juridisko noteiktību, var būt vērts skaidri 41.i pantā norādīt, ka šis princips attiecas arī uz Komisiju un Vienotā noregulējuma padomi. Turklāt ierosinātā regula būtu jāveido tā, lai norādītu, ka jāuzskata, kad nosacījumi, saskaņā ar kuriem šis princips darbojas, nav ievēroti, lai nodrošinātu adekvātas procesuālās garantijas, seku paredzamību un izvairītos no nevajadzīgiem riskiem finanšu stabilitātei.

Visbeidzot 41.i pants iegūs arī no tā, ja tiks ieviesta kārtība un grafiks, kas jāievēro, pieņemot izslēgšanas lēmumus. Šajā nolūkā kā piemērs varētu tikt izmantota procedūra saskaņā ar LESD 258. pantu⁽⁴⁾. Turklāt var būt vajadzīgi precizējumi attiecībā uz saistību starp 41.i pantā paredzēto izslēgšanas procedūru un pārkāpuma procedūru saskaņā ar LESD 258. pantu. Šajā sakarā jāatzīmē, ka NGS izslēgšana bez to iemaksu repatriācijas, kuras iemaksājušas ar šo NGS saistītās iestādes, nozīmētu automātisku Direktīvas 2014/49/ES 10. panta 2. punkta⁽⁵⁾ pārkāpumu no attiecīgās NGS puses. Tas ir tāpēc, ka saskaņā ar ierosinātā 74.c panta 4. punktu iemaksas, ko kredītiestādes, kas saistītas ar konkrētu NGS, iemaksā ENAS, tiek ieskaitītas obligātajā mērķa līmenī, kuru iesaistītajai NGS jāasniedz saskaņā ar Direktīvu 2014/49/ES. Turklāt tās nav NGS pašas, kurām ir jāievēro Direktīvas 2014/49/ES 4., 6., 7. un 10. pantā noteiktās prasības, bet gan dalībvalstis vai citas struktūras, piem., saistītās kredītiestādes.

2.10. NAF līdzekļu atgūšana

Procedūras, saskaņā ar kurām NAF atgūst līdzekļus, kas nodoti NGS kompensāciju izmaksas gadījumā, galvenokārt ir saistītas ar līdzekļu atgūšanas progresu nacionālajā maksātspējas procesā. Šādu procesu ilgums dalībvalstīs ievērojami atšķiras, un reizēm tas var būt diezgan ilgs. Turpmāki precizējumi ir ieteicami 41.q pantā, lai Vienotā noregulējuma padome varētu izmantot noteiktas tiesības attiecībā uz nacionālo maksātspējas procesu, tādēļ nodrošinot, ka Vienotā noregulējuma padomes juridisko stāvokli atzīst tiesa. Šādu tiesību efektīvai īstenošanai var arī būt nepieciešama nozīmīgu resursu piešķiršana Vienotā noregulējuma padomei, lai veiktu šo uzdevumu.

2.11. Aizsargmehānisma regulējums

Ierosinātā regula neparedz fiskāli neitrālu publisku Eiropas aizsargmehānismu attiecībā uz ENAS gadījumos, ja viena vai vairākas izmaksas pārsniedz ENAS pieejamos finanšu resursus, un *ex post* iemaksas vai alternatīvais finansējums nav pieejams pietiekami ātri, lai nodrošinātu savlaicīgas izmaksas noguldītājiem vai savlaicīgu ENAS iesaistīšanos noregulējuma gadījumā. Tas nozīmē, ka jebkurš maksājuma pienākums attiecībā pret noguldītājiem, kas pārsniedz ENAS sniegtos līdzekļus, principā tiek nodots atpakaļ attiecīgajām NGS saskaņā ar Direktīvas 2014/49/ES 10. panta 9. punktu, kas paredz, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka NGS ir pienācīga alternatīva finansēšanas kārtība, lai tās varētu saņemt īstermiņa finansējumu, lai apmierinātu prasības pret šīm NGS. Tādēļ visas sistēmas efektivitāte galvenokārt balstās uz nacionālo aizsargmehānismu uzticamību.

ECB uzskata, ka fiskāli neitrāls kopējs publisks ENAS aizsargmehānisms vēlākais no pilnas apdrošināšanas posma sākuma ir nepieciešams, lai nodrošinātu vienādi augstu uzticību noguldījumu aizsardzībai jebkuros apstākļos un efektīvi vājinātu banku/valstu saikni nacionālajā līmenī. Paļaušanās uz nacionālajiem aizsargmehānismiem ir pretrunā

⁽¹⁾ SK. ierosinātās regulas 1. panta 5. punktu, ar ko groza arī Regulas (ES) Nr. 806/2014 4. panta 3. punktu.

⁽²⁾ Direktīvas 2014/59/ES 109. pants.

⁽³⁾ Sk. jo īpaši ierosinātās regulas 40. apsvērumu.

⁽⁴⁾ Līguma 258. pantā ir noteikta procedūra, kas Komisijai ir jāievēro, ja tā uzskata, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu Līguma paredzētu pienākumu: tai jāsniedz argumentēts atzinums par attiecīgo jautājumu pēc tam, kad attiecīgajai dalībvalstij dota iespēja iesniegt savus apsvērumus. Ja attiecīgā dalībvalsts neizpilda atzinumā norādīto termiņā, ko noteikusi Komisija, Komisija var iesniegt lietu izskatīšanai Eiropas Savienības Tiesā.

⁽⁵⁾ Direktīvas 2014/49/ES 10. panta 2. punkts nosaka, ka NGS pieejamajiem finanšu līdzekļiem līdz 2024. gada 3. jūlijam jāasniedz vismaz 0,8 % no nodrošinātajiem noguldījumiem līmenis.

ierosinātās regulas mērķim nostiprināt banku savienību, samazinot banku/valsts saikni atsevišķās dalībvalstīs⁽¹⁾. EDIS izveidošana ievērojami stiprina banku savienību, piedāvājot ievērojami augstāku aizsardzības līmeni pret lieliem lokāliem satricinājumiem, jo NGS ir piekļuve apkopotajiem ENAS resursiem. Tomēr, nepastāvot kopīgam aizsargmehānismam, ENAS nespētu novērst faktorus, kas varētu negatīvi ietekmēt noguldītāju uzticību, jo varētu rasties šaubas par vienīgi nacionālo aizsargmehānismu uzticamību. Tādējādi fiskāli neitrāls kopējs publisks aizsargmehānisms ir svarīgs elements, lai nodrošinātu uzticamību ENAS, un tas pakāpeniski jāievieš saskaņā ar noguldījumu progresīvu savstarpējo aizsardzību. Drošs kopējs aizsargmehānisms ne tikai sniegtu drošības sajūtu noguldītājiem dalībvalstīs ar mazāk labvēlīgu fiskālo pozīciju, bet radītu spēcīgāku kopējo ENAS. Jebkuram šādam NAF aizsargmehānismam ir jāievēro fiskālās neitralitātes princips, nodrošinot, ka visi valsts līdzekļi tiek atgūti no finanšu sektora, izmantojot *ex post* iemaksas. Eiropas Stabilitātes mehānisma izmantošana šķiet iespējama izvēle, lai izveidotu fiskāli neitrālu kopēju publisku aizsargmehānismu.

2.12. *Dalībvalstu, kuras pievienojas VUM, automātiska piekļuve*

Ierosinātās regulas 14. apsvēruma šķiet paredz automātisku piekļuvi visu dalībvalstīs, kura pievienojas VUM, oficiāli atzītu NGS piekļuvi ENAS. Lai gan noteikti būtu jānosaka pienākums pievienoties visiem banku savienībā pilāriem vienlaicīgi, ir jāparedz pārejas pasākumi, kas nodrošina vienmērīgu jebkuras NGS vēlāku pievienošanos. Tas nodrošinās, ka jebkura šāda pievienošana nepamatoti neapgrūtina ENAS finansēšanas kārtību. Piemēram, ja dalībvalsts pievienojas vēlākā līdzapdrošināšanas posmā vai pilnas apdrošināšanas posmā, varētu būt pamatoti noteikt to līdzekļu pārvedumu no NGS uz ENAS, kas NGS uzkrāti kopš ierosinātās regulas spēkā stāšanās brīža (vai iepriekš noteiktas šādu līdzekļu daļas pārvedumu) saskaņā ar finansējuma plānu, kas paredzēts 41.j pantā.

2.13. *Informācijas apmaiņa*

Ierosinātajā regulā atzīts, cik svarīga ir efektīva informācijas apmaiņa starp iesaistītajām iestādēm, nodrošinot raitu ENAS, Vienotā noregulējuma padomes, norīkoto iestāžu, kompetento iestāžu, t.sk. ECB, un noregulējuma iestāžu darbību, vajadzības gadījumā veicinot saprašanās memorandu noslēgšanu⁽²⁾. Ņemot vērā šī jautājuma nozīmi, un lai novērstu jebkādas iespējamās šķēršļus šādu informācijas apmaiņai, šķiet nepieciešams grozīt Regulas (ES) Nr. 806/2014 34. pantu, lai nepārprotami ietvertu NGS un norīkotās iestādes to struktūru un iestāžu sarakstā, kas ir tiesīgas apmainīties ar informāciju un noslēgt saprašanās memorandus saskaņā ar minēto pantu. To varētu izdarīt, iekļaujot jaunu normu ierosinātajā regulā.

2.14. *Tehniskie apsvērumi un redakcionālie priekšlikumi*

Gadījumos, kuros ECB iesaka grozīt ierosināto regulu, konkrēti redakcionālie priekšlikumi ir izklāstīti atsevišķā tehniskā darba dokumentā, kuram pievienots attiecīgs paskaidrojuma teksts. Tas ietver arī ECB ierosināto redakciju grozījumam Direktīvā 2014/49/ES. Tehniskais darba dokuments ir pieejams angļu valodā ECB interneta vietnē.

Frankfurtē pie Mainas, 2016. gada 20. aprīlī

ECB prezidents

Mario DRAGHI

⁽¹⁾ Sk. ierosinātās regulas 17. apsvērumu.

⁽²⁾ Sk. ierosinātās regulas 39. apsvērumu.